

Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfına Dahil Memurlara Ödenek Verilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu. (1/149)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-758/01414

25 Şubat 1981

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza sunulması Bakanlar Kurulunca 24 . 2 . 1981 tarihinde kararlaştırılan «Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfına Dahil Memurlara Ödenek Verilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Mülki idare amirleri, Devlet hayatımızda daima önemli görevler ifa edip büyük sorumluluklar yüklenmiş, Devletin bekası, milletin refahı yolunda daima feragat ve fedakârlık örneği teşkil eden bir vazife şuuru içinde, kendilerini hizmete adanmış kişiler olarak temayüz etmişlerdir. Bu şerefli ve şerefli olduğu kadar mesakkatli mesleğin mensupları tarih boyunca Devlet hayatının vazgeçilmez temel unsurları olarak, diğer kamu görevlilerinden farklı bir hukuki ve mali statüye sahip olagelmışlerdir. Bu gelenek yakın zamanlara kadar devam etmiş, ancak 657 sayılı Kanunun uygulanmasını sağlayan 1327 sayılı Kanunla ihmale uğramış, önemli statü kaybına maruz bırakılmışlardır.

Bu ihmalin idare hayatında açacağı yara ve meydana çıkaracağı acı sonucun farkına varılmasından sonra, sözkonusu statü kaybının telafisi gayretlerine girilmiş ve 12 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile mülki idare amirlerinin ayrı bir sınıf olarak tanınması sağlanmış ve 1897 sayılı Kanunla da, ifa ettikleri görevin Devlet için taşıdığı önem ve yüklendikleri yönetim sorumluluğu dikkate alınarak, bu sınıf mensuplarına, diğer sınıflara dahil kamu görevlilerinden ayrı olarak, ek gösterge verilmesi esası kabul edilmiştir.

Bu hamle mülki idare amirlerinin kayba uğratılan statülerinin telafisi yolunda atılmış önemli bir adım olmakla beraber kamu düzeni ve güvenliğin korunmasında, milli kalkınma planlarının uygulanması, sosyal ve idari gelişmenin sağlanmasında, mahalli idarelerin milli plan hedeflerine uygun bir biçimde planlı çalışmaya sevk edilip, onların merkezi idare adına denetlenmesinde, netice olarak Devletin tüm hizmet ve çalışmalarının halka götürülmesi, Devlet düzeninin halk içinde tarafsız ve adil şekilde tesis ve idame edilmesinde birinci derecede görevli ve sorumlu olan, Devlet ve Hükümet temsilcisi mülki idare amirlerinin muhtaç olduğu, Devletin Devlet olma haysiyeti açısından temini zaruri bulunan statünün gerçekleştirilmesi için yeterli olmamıştır.

Bilindiği gibi 1327 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesine kadar mülki idare amirlerine «Mülki İdare Amirliği Tazminatı» adıyla tazminat verilmekte, bu tazminattan vali ve kaymakamlar ile, bu sıfatları kazandıktan sonra İçişleri Bakanlığının merkez ve iller teşkilatında görev alan mülki idare Amirliği sınıfına dahil bütün kamu görevlileri yararlanmakta idi. 1327 sayılı Kanun bu tazminatı kaldırmıştır. Daha sonra uygulanmasına başlanan İş Güçlüğü, İş Riski ve Eleman Teminindeki Güçlük zamları olarak bazı görevlilere verilmesi

öngörülen yan ödeme uygulamasında, mülki idare amirliği hizmetleri sınıfına dahil personel farklı işleme tabi tutulmuş, meydana getirilen farklılıklar sınıf bütünlüğünü bozan, hizmetteki merkez - taşra dengesini zedeleyen sonuçlar doğurmuş, meslek büyük ölçüde cazibesini kaybetmiştir.

Ortaya çıkan sakıncaları şöylece açıklamak mümkündür :

Değişik miktarlarda verilen yan ödemeler, kaldırılan mülki idare amirliği tazminatını telafi edecek oranda olmadığı için sınıf mensuplarının 1327 sayılı Kanunla uğratıldıkları maddi kaybın telafisi mümkün olmamış, bu durum mesleğin çekiciliğini azalttığından gittikçe daha çok sayıda meslek mensubu görevden ayrılma durumunda kalmıştır. Personel Kanunu uygulanması başladıktan sonra başka bakanlıklara geçen, istifa edip özel teşebbüste çalışan hizmet verecek yaşta iken emekli olan mülki idare amiri sayısı hızla artmıştır. Şu anda 572 ilçemizin 97'sinde kaymakam yoktur. Bu rakam Türkiye nüfusunun büyük şehirlerde yaşayan kısmı hariç yaklaşık 1/5'ini teşkil eder. Ayrıca ilçelerde Hükümet temsilcisinin ve sorumlu bir idare amirinin olmaması demektir. Boş ilçelerle birlikte toplam 1 612 mülki idare amiri kadrosundan 422 adedi münhal bulunmaktadır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Hukuk Fakültesi mezunlarından seçilip üç yıl staja tabi tutulan ve yapılan kaymakamlık kursunda başarılı olanlardan sağlanan mülki idare amirlerinin 7 yıl süren bir eğitimden sonra mesleğe kazandırıldıkları düşünülürse boş görevlerin doldurulmasının ne kadar güç olduğu anlaşılır.

İdare amirlerinin ülkemizde cereyan eden şiddet olayları ve anarşinin önlenmesi konusunda canla başla çalıştıkları, kanun hakimiyetinin sağlanmasında ağır görevler ve sorumluluklar yükledikleri düşünüldüğünde mali bakımdan bu derece ihmal edilip, mağdur edilmelerinin adil bir davranış olmadığı açıktır.

Tasarı, yukarıda açıklanan sakıncaları gidermek, mesleğe cazibe kazandırmak ve meslek mensuplarının mali ve maddi imkânlarını biraz olsun düzeltmek üzere (Mülki İdare Amirliği Tazminatını) yeniden ihdas etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Uygulamada tereddüt yaratmaması bakımından, mülki idare amirlerinde bu tasarı ile verilmesi öngörülen tazminatın, yürürlükteki mevzuata göre kendilerine ödenen İş Güçlüğü, İş Riski, Teminindeki Güçlük v.b. gibi ödemelerin yerini alan bir ödeme biçimi olmayıp, onlarla birlikte ödenecek bir mali hak olduğunu belirtmekte yarar görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Birinci Madde :

Madde, Vali ve Kaymakamlarla, Kaymakamlık sıfatını mevzuatta yer alan özel hükümlere göre kazandıktan sonra, İşçileri Bakanlığının merkez kuruluşunda; Müsteşar, Merkez Valisi, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Kurul veya İdare Başkanı, Hukuk Başmüsaviri, Bakan veya Bakanlık Müşaviri, Genel Müdürlük, Kurul veya İdare Başyardımcısı yahut Yardımcısı, Mülkiye Müfettişi, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Şube Müdürü, Muhakemat Müdürü, Uzman v.b. görevleri yapmak üzere Mülki İdare Amirliği Hizmetleri sınıfına dahil kadrolara atanan veya illerde Vali Muavini veya Hukuk İşleri Müdürü olarak görevlendirilen personel ile Maiyet Memurlarına, yani, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinde tarifli yapılan (Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı) kapsamında olup, Mülki İdare Amirliği Sınıfına dahil kadrolarda görev yapan memurlara, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre almakta oldukları aylıklarının (Ek göstergeler dahil) brüt tutarının % 20'sinin, hiçbir kesinti yapılmaksızın, (Mülki İdare Amirliği Ödeneği) olarak ödenmesini hükme bağlamaktadır.

İkinci Madde :

Madde, 1 nci maddeye göre verilmesi öngörülen ödeneklere ne zaman hak kazanılacağı hususunu tespit etmekte ve ödeme zamanını belirlemektedir. Maddeye göre ödeneye, ödenek verilmesi gereken kadroya atanmaların bu göreve başlaması ile müstehak olunmakta ve hak edilen ödeneklerin müteakip aybaşında maaşla aynı zamanda ödeneceği hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü Madde :

Madde ile, ödeneğin hangi hallerde kesileceği hükme bağlanmaktadır. Ödenek ilke olarak, görevle hukuki ilişki devam ettiği sürece verilecektir. Görevle hukuki ilişki devam ettiği halde fiilen görev yapılmayan yıllık izinlerde, mazeret izinlerinde, geçici görevle yurt içi veya yurt dışında başka bir yere gönderilmelerde, yurt içinde meslek içi eğitim programlarına katılma hallerinde ödenek kesilmeyecek bilfarz Maiyet Memurlarının Kaymakamlık kursuna katılmaları halinde veya diğer meslek mensuplarının bakanlıklarca açılan kurs, seminer, sempozyum, konferans gibi meslek içi eğitim faaliyetlerine katılma hallerinde veya Âmme İdaresi Enstitüsü programlarına iştirak edilmesi halinde ödenek kesilmeyecek, hastalık halinde ise yılda 60 güne kadar verilen hastalık izninde de ödenek verilmesine devam olunacaktır. 60 günün hesabında bir takvim yılı içinde alınan sağlık izinlerinin tümü dikkate alınacaktır. Hastalık izni, görev sırasında veya görevden dolayı yaralanma veya sakatlanma sebebiyle verilmişse bu takdirde izin 60 günden fazla sürse de ödenek kesilmeyecektir.

Memuriyet nakilleri sırasında kanunda öngörülen mehil müddetinde de ödenek kesilmeyecektir. Bu suretle ödeneğin daha düzenli ve istikrarlı şekilde verilmesi sağlanmakta, ödenekten mahrum kalmamak için yıllık izin kullanmaktan vazgeçme veya bir eğitim programına katılmaktan sarfınazar etme gibi hallerin meydana gelmesi önlenmiş olmaktadır.

Yukarıda sayılanlar dışında görevin fiilen yapılmaması halinde mesela izinsiz ve mazeretsiz göreve gelmeme, eğitim maksadıyla veya bilgi ve görgü artırma amacıyla yurt dışına gitmede, izin tecavüzünde, 60 günden fazla hastalık izni alınmasında ödenek kesilecektir.

Dördüncü Madde :

Kanunda Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Ödeneği ödenmesine ilişkin hüküm bulunmaması durumunda 657 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmektedir.

Geçici Madde :

14.7.1980 tarihli ve 8/1249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1.3.1980 tarihinden geçerli olmak üzere ödenmiş bulunan avansların Maliye Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre mahsup edilmesini hükme bağlamaktadır.

Beşinci Madde :

Yürürlük tarihini içermektedir.

Altıncı Madde :

Yürütmeye ilişkin bulunmaktadır.

İçişleri Komisyonu Raporu

TC

Milli Güvenlik Konseyi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/149

Karar No. : 8

12 Mart 1981

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfına Dahil Memurlara Ödenek Verilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Komisyonumuzca yapılan incelemesi sonucunda tasarının tümü gerekçedeki açıklamaları da gözönünde bulundurularak benimsenmiş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde yer alan Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı tarifine uygunluk sağlanması ve verilecek tazminatın Mülki İdare Amirliği Hizmetleri kadrolarında görev ifa edenlere tahsis ettirilmesi amacıyla tasarının 1 nci maddesi metninde düzenlendiği şekliyle değiştirilmiş ve tasarıdaki ödenek ibaresi yerine yapılan ödemeye daha uyumlu görülen tazminat teriminin ikamesi uygun bulunmuş-

tur. Terim değişikliği diğer maddelere de yansıtılarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. 1 nci madde değişikliği meyanında Kanun Tasarısının adı da amacını ifade edebilecek biçimde kısaltılarak değiştirilmiştir.

Tasarının;

Tazminat almaya hak kazanma başlangıcını ve ödeme zamanını tayin eyleyen 2 nci maddesi redaksiyona tabi tutularak;

Tazminata hangi hallerde ödenmeye devam olunacağını ve hangi hallerde kesileceğini düzenleyen 3 ve 4 nci maddeleri;

Mahsup işlemlerini düzenleyen geçici maddeyle yürürlük ve yürütmeye ilişkin 5 ve 6 ncı maddeleri ise ayrı ayrı benimsenmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin tasviplerine arz olunur.

Komisyon Başkanı
Muzaffer BAŐKAYNAK
Hâkim Tuęgeneral

Üye
İsmet ONUR
Hâkim Albay

Üye
Feridun BALATLIOęLU
Hâkim Albay

Üye
Tahsin EKİNCİ
Mly. Bnb.

Üye
Orhan PİRLER
İçişleri Bakanlığı
Özlük İşleri Gn. Md. V.

Üye
İlham KÜSMENOęLU
Maliye Bakanlığı
Bütçe - Mali Kontrol Gn. Md. Yrd.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfına Dahil Memurlara Ödenek Verilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Valiler ve kaymakamlar ile kaymakamlık sıfatını özel mevzuatına göre kazanmış olup İçişleri Bakanlığı merkez ve taşra kuruluşlarında görev alanlara ve Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfına dahil diğer görevlilere; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre almakta oldukları aylıkların (ek göstergeler dahil) brüt tutarının % 20'si «Mülki İdare Amirliği Hizmet Ödeneği» olarak verilir. Bu ödemelerden vergi ve diğer kesintiler yapılmaz.

MADDE 2. — Mülki İdare Amirliği Hizmet Ödeneği verilmesini gerektiren bir kadroya atanmalar görev ve başladıkları günden itibaren bu ödeneye hak kazanırlar. Hak edilen ödenekler müteakip ay başında aylıkla birlikte ödenir.

MADDE 3. — Yıllık izin kullananlar ile yurt içinde veya yurt dışında geçici görevle başka bir yere gönderilenler, yurt içinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uyarınca yürütülen hizmet içi eğitim programlarına katılanlar ve bir takvim yılı içinde toplam 60 günü geçmemek üzere sağlık izni verilenler ve mazeret izni kullananlar ya da memuriyet yerlerinin değiştirilmesi sebebiyle yeni memuriyetlerine gitmek üzere eski görevlerinden ayrılıp kanuni mehil müddetini kullananlar hariç olmak üzere, herhangi bir sebeple görev başında bulunmayanlara, görevlerinden ayrı buldukları müddetçe ödeme yapılmaz. Ancak görev sırasında veya görevden dolayı yaralanma veya sakatlanma sonucu alınan hastalık izinlerinde Mülki İdare Amirliği Hizmet Ödeneğinin ödenmesine devam olunur.

MADDE 4. — Mülki İdare Amirliği Hizmet Ödeneğinin ödenmesine ilişkin olarak bu Kanunda hüküm olmayan durumlarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 14.7.1980 tarihli ve 8/1249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince bütçe dışı avans olarak yapılan ödemeler Maliye Bakanlığınca tespit olunacak esaslara göre mahsup olunur.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU METNİ

Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Tazminat Kanunu Tasarısı

MADDE 1. — Mülki İdare Amirliği Hizmetleri sınıfında olup bu sınıfa dahil kadrolarda çalışanlara, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Ek ve Değişikliklerine göre almakta oldukları aylıkların (Ek göstergeler dahil) brüt tutarının % 20'si «Mülki İdare Amirliği Hizmet Tazminatı» olarak ödenir.

Bu tazminat, müteakip aybaşında aylıklarla birlikte verilir ve damga resmi hariç, herhangi bir vergiye tabi değildir,

MADDE 2. — Mülki İdare Amirliği Hizmet Tazminatı verilmesini gerektiren bir kadroya atanmalar göreve başladıkları günden itibaren bu tazminata hak kazanırlar.

MADDE 3. — Yıllık izin kullananlar ile yurt içinde veya yurt dışında geçici görevle başka bir yere gönderilenler, yurt içinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uyarınca yürütülen hizmet içi eğitim programlarına katılanlar ve bir takvim yılı içinde toplam 60 günü geçmemek üzere sağlık izni verilenler ve mazeret izni kullananlar ya da memuriyet yerlerinin değiştirilmesi sebebiyle yeni memuriyetlerine gitmek üzere eski görevlerinden ayrılıp kanuni mehil müddetini kullananlar hariç olmak üzere, herhangi bir sebeple görev başında bulunmayanlara, görevlerinden ayrı buldukları müddetçe ödeme yapılmaz. Ancak görev sırasında veya görevden dolayı yaralanma veya sakatlanma sonucu alınan hastalık izinlerinde Mülki İdare Amirliği Hizmet Tazminatının ödenmesine devam olunur.

MADDE 4. — Mülki İdare Amirliği Hizmet Tazminatının ödenmesine ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici Madde 1'i aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 5. — Bu Kanun 1 . 3 . 1980 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonu Metni)

MADDE 5. — Tasarının 5 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

24 . 2 . 1981

Başbakan

B. Uluşu

Devlet Bakanı - Başbakan Yrd. Z. Baykara	Devlet Bakanı - Başbakan Yrd. V. K. Erdem	Devlet Bakanı Prof. Dr. İ. Öztrak	Devlet Bakanı M. Özgüneş
Devlet Bakanı Prof. Dr. M. N. Özdaş	Adalet Bakanı C. Mentey	Milli Savunma Bakanı Ü. H. Bayülken	İçişleri Bakanı S. Çetiner
Dışişleri Bakanı İ. Türkmen	Maliye Bakanı K. Erdem	Milli Eğitim Bakanı H. Sağlam	Bayındırlık Bakanı Dr. T. Önalp
Ticaret Bakanı K. Cantürk	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı Prof. Dr. N. Ayanoğlu	Gümrük ve Tekel Bakanı R. Baturalp	Ulaştırma Bakanı N. Özgür
Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. S. Özbek	Çalışma Bakanı Prof. Dr. T. Esener	Sanayi ve Teknoloji Bakanı Ş. Kocatopçu	Ener. ve Tabii Kay. Bakanı S. Bingöl
Turizm ve Tanıtma Bakanı İ. Evliyaoğlu	İmar ve İskân Bakanı Dr. Ş. Tüten	Köy İşleri ve Koop. Bakanı M. R. Güney	Gençlik ve Spor Bakanı V. Özgül
	Sosyal Güvenlik Bakanı S. Şide	Kültür Bakanı C. Baban	